

Nr 417

Av fru Holmqvist m. fl., angående grunderna för bidrag till kommunala familjedaghem.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit införande av statsbidrag till familjedaghemsversamheten i syfte att underlätta utbyggnaden av den av kommunerna genom familjedaghem organiserade barn-tillsynen. För att statsbidraget till kommunala familjedaghem genom sin konstruktion inte skall verka hämmande på en fortsatt utbyggnad av barnstugorna har Kungl. Maj:t ansett att statsbidraget bör utformas på ett sådant sätt att bidragsrätt föreligger när det i kommunen finns minst en plats per 100 invånare i daghem, fritidshem, gemensamma barnstugor och familjedaghem. Beträffande det första 10 000-talet invånare i en kommun föreslås en något förmånligare regel gälla, nämligen en plats per 200 invånare.

Med tanke på de beräkningar som bl. a. familjedaghemsutredningen gjort om behovet av barntillsynsplatser måste barntillsynen bedömas som en mycket angelägen serviceuppgift inom många kommuner. Omfattande insatser krävs och kommer att krävas för att tillmötesgå den till synes starkt ökande efterfrågan på barntillsyn.

Av de olika faktorer som i dag skapar behov av barntillsyn är de arbetsmarknadspolitiska obestriddligen mest framträdande. Tidigare dominerade sociala och socialpedagogiska motiv. Mot bakgrund av denna förskjutning av motiven för barntillsynen hälsas ett statsbidrag till kommunernas kostnader för familjedaghemmen med tillfredsställelse.

För inrättad barnstuga utgår statsbidrag för såväl anläggnings- som driftkostnader redan från första platsen, medan statsbidrag till familjedaghem föreslås utgå endast för de platser som överstiger den genom kvotregeln dragna gränsen. Kvotregeln kan därför komma att för vissa mindre kommuner medföra ogynnsamma och orättvisa konsekvenser.

Vid bedömningen av behovet av olika tillsynsformer har kommunen att ta hänsyn till flera faktorer, främst de arbetsmarknadsmässiga förutsättningarna såsom kommunens geografiska utsträckning, näringslivets struktur, omfattningen och karaktären av industrialisering samt tätortcentras storlek och fördelning inom kommunen. Härtill kommer att kommunens beslut beträffande valet av former för barntillsynen i hög grad måste bli avhängigt av möjligheterna att anskaffa förutom erforderliga investerings- och driftmedel även utbildad personal för institutionerna. Erfarenheterna visar också

att det ofta är förenat med svårigheter att finna utbildad personal till institutioner belägna i mera perifera tätorter.

Genom den föreslagna kvotregeln torde kommuner, där befolknings- och näringslivsstrukturen inte motiverar så många tillsynsplatser att kvottalet överskrides, komma att gå helt miste om statligt stöd till den barntillsyn som på grund av lokala förhållanden befunnits vara den mest ändamålsenliga lösningen av tillsynsproblemen.

Slutligen kan heller icke bortses från att den utformning statsbidragsreglerna föreslås få i avseende å kvoteringen mindre kommuner kan stimuleras till att bygga daghem utan att ha erforderligt konsumentunderlag härför. I kommuner med vikande sysselsättning kan detta föra med sig direkta felinvesteringar. Har kommunen däremot möjlighet att erhålla statsbidrag för familjedaghem redan från första platsen, kan kommunen lättare välja den ur alla synpunkter mest lämpade tillsynsformen.

En möjlighet till statsbidragsgivning åt sådana kommuner, som på grund av särskilda lokala skäl icke lämpligen bör inrätta daghem utan helt lita till familjedaghem, synes därför böra öppnas. Lämpligen kan en dispensregel införas. Regeln bör gälla för kommun med ett invånarantal upp till 10 000 och innebära att kommun efter särskild prövning skall erhålla statsbidrag för familjedaghem från och med första familjedaghemsplatsen, därest förhållanden av det slag som ovan antytts föreligger i kommunen. Dispensregeln skulle sålunda innebära möjlighet för den statsbidragsbeviljande centrala myndigheten att under vissa omständigheter kunna bortse från den generella kvotregeln vid prövning av rätten till statsbidrag.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att statsbidragsbestämmelserna för familjedaghem måtte ges en sådan utformning att kommun med ett invånarantal upp till 10 000 — om särskilda skäl föreligger — kan medges rätt till statsbidrag även om villkoren för kvotering ej skulle föreligga.

Stockholm den 25 januari 1968

Mary Holmqvist (s)

Villiam Björk (s)

Hans Levin (s)

Gunbjörg Thunvall (s)

Folke Trana (s)

Elvira Holmberg (s)

Erik Hammarsten (s)